

PROTOKÓŁ

z posiedzenia Rady ds. EkoMałopolski – 08.02.2021 r.

W dniu 8 lutego 2021 r. odbyło się posiedzenie Rady ds. EkoMałopolski, które zostało zorganizowane w formie wideokonferencji.

Skład osobowy na posiedzeniu Rady ds. EkoMałopolski:

1. Przewodniczący Rady:

Tomasz Urynowicz – Wicemarszałek Województwa Małopolskiego,

2. Wiceprzewodniczący Rady:

Robert Bylica - Przewodniczący Komisji Ochrony Środowiska i Bezpieczeństwa Publicznego Sejmiku Województwa Małopolskiego,

3. Członkowie Rady:

1) **Tadeusz Arkit** – Radny Województwa Małopolskiego,

2) **Małgorzata Małuch** – Wójt Gminy Sękowa,

3) **Sławomir Paterek** – Wójt Gminy Gnojnik,

4) **Tomasz Gromala** – Wójt Gminy Lipnica Murowana,

5) **Rafał Szkaradziński** – Wójt Gminy Szaflary,

6) **Krzysztof Wójtowicz** – Burmistrz Miasta i Gminy Skąpa,

7) **Stanisław Banach** – Wójt Gminy Podegrodzie,

8) **Marcin Zadora** – Radny Miasta Kalwaria Zebrzydowska,

9) **Katarzyna Konewecka - Hołój** – Radna Gminy Kocmyrzów - Luborzyca, Prezes Stowarzyszenia Piękne Anioły,

10) **mgr. inż. Tomasz Gierat** – Dyrektor Ojcowskiego Parku Narodowego,

11) **Mariusz Waszkiewicz** – Prezes Towarzystwa na Rzecz Ochrony Przyrody,

12) **Janusz Kahl** – Prezes Zarządu South Poland Cleantech Cluster Sp. z o.o., Honorowy Konsul Danii, Finlandii i Islandii,

13) **Ewa Lutomska** – Wiceprezes Zarządu Krakowskiego Alarmu Smogowego,

14) **Paweł Pawłowski** – Przedstawiciel Niepołomickiego Alarmu Smogowego,

15) **Joanna Opyrchał – Ryłko** – Przedsiębiorca, Producent Obuwia RYŁKO, Stowarzyszenie Płuca Kalwarii,

16) **Jacek Ręka** – Starszy Małopolskiego Cechu Zdunów i Zawodów Pokrewnych,

17) **dr hab. inż. Agnieszka Generowicz** - Profesor Politechniki Krakowskiej, Wydział Inżynierii Środowiska,

18) **dr Sławomir Kopeć** – Dyrektor Centrum Zaawansowanych Technologii Miasta Przyszłości oraz koordynator projektów strategicznych AGH,

- 19) **dr inż. Małgorzata Fedorczak - Cisak** – Członek Małopolskiego Laboratorium Budownictwa Energetycznego, Politechnika Krakowska,
 - 20) **dr hab. Joanna Kulczycka** – Główny Specjalista w Instytucie Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk,
 - 21) **dr hab. n. med. Ewa Konduracka** – Profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, ekspert środowiska medycznego,
 - 22) **dr inż. Tadeusz Kopta** – Ekspert ds. Polityki komunikacyjnej i transportu, Polski Klub Ekologiczny,
 - 23) **Zbigniew Bartuś** – Redaktor Dziennika Polskiego,
 - 24) **Krystyna Janecka** – Wiceprezes Zarządu Małopolskiej Izby Rolniczej,
 - 25) **Miłosz Jakubowski** – Radca prawny Fundacji Frank Bold,
 - 26) **Katarzyna Woszczyzna** – Wiceprezes Business Centre, Kanclerz Łoży Małopolskiej BCC,
 - 27) **prof. zw. dr hab. Henryk Kołoczek** – Profesor Instytutu Chemii i Technologii Nieorganicznej Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie,
 - 28) **prof. dr hab. inż. Piotr Kleczkowski** – Profesor Akademii Górniczo-Hutniczej im. S. Staszica w Krakowie, Katedra Mechaniki i Wibroakustyki,
4. Sekretarz Rady:
Aneta Bodziony – Pracownik Zespołu Polityki Ekologicznej w Departamencie Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.
5. Dodatkowo:
- 1) **Robert Bażela** – Dyrektor Departamentu Pożyczek i Dotacji w WFOŚiGW w Krakowie,
 - 2) **Dorota Skotnicka** – Wiceprezes Krakowskiego Parku Technologicznego Sp. z o.o.,
 - 3) **Karolina Kosińska** – Prezes Zarządu Stowarzyszenia Sympatyków Gminy Czernichów "BLISKO LUDZI",
 - 4) **Izabela Czyż** – Pracownik Urzędu Miasta Krakowa – Sekretariat Pełnomocnika ds. Jakości Powietrza.

Porządek zebrania:

1. Otwarcie spotkania przez Pana Tomasza Urynowicza – Wicemarszałka Województwa Małopolskiego, Przewodniczącego Rady ds. EkoMałopolski.
2. Wystąpienie Pana Romana Wcisło – Zastępcy Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich – Nowa perspektywa Funduszy Europejskich w kontekście rozwoju obszarów wiejskich.
3. Przetawienie projektu stanowiska Rady ds. EkoMałopolski w sprawie projektu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej – Pan Tomasz Pietrusiak – Zastępca Dyrektora Departamentu Środowiska.

4. Wystąpienie Pana Piotra Łyczko – Zastępcy Dyrektora Departamentu Środowiska - Założenia do przygotowania lokalnych uchwał antysmogowych w gminach w Małopolsce.
5. Dyskusja, wymiana spostrzeżeń, uwagi – przewodnictwo Pan Tomasz Pietrusiak – Zastępca Dyrektora Departamentu Środowiska.
6. Zamknięcie spotkania – Pana Tomasz Pietrusiak – Zastępca Dyrektora Departamentu Środowiska.

Ad 1)

Pan Tomasz Urynowicz – Wicemarszałek Województwa Małopolskiego rozpoczął spotkanie Rady ds. EkoMałopolski od tematu projektu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej. Pan Tomasz Urynowicz poprosił, aby wszystkie stanowiska w tej sprawie były kierowane przez jeden kanał informacji tzn. Zarząd Województwa. Została skierowana prośba do członków Rady o dyskusje, wyciągnięcie wniosków, zwłaszcza ze strony Dyrektora Romana Wcisło, aby móc przedstawić Zarządowi Województwa informację, które obszary interwencji należy wzmocnić. Za pośrednictwem Dyrektora Piotra Łyczko zostanie przedstawiony bardzo ważny dokument i kierunek działań, czyli przyjęcie lokalnych uchwał antysmogowych w Małopolsce. To temat, który zdominuje pierwsze półrocze tego roku, ponieważ Tarnów, Oświęcim, Rabka oraz Skawina są przygotowane do przyjęcia uchwały antysmogowej. Samorządy tych gmin przyjęły odpowiednie uchwały, teraz zostanie przygotowana jednolita treść dokumentów. Trwają uzgodnienia z samorządami gminnymi, natomiast to co zostało przedstawione na spotkaniu jest kolejnym, ważnym krokiem milowym, ponieważ w Programie ochrony powietrza zostało przyjęte zobowiązanie, że samorząd wojewódzki zaprezentuje jednolitą treść tych uchwał. Następnie jeśli zostaną zaakceptowane przez samorządy gminne to zacznie się procedowanie w Sejmiku, konsultacje społeczne, debaty. Pan Tomasz Urynowicz przekazał głos Panu Romanowi Wcisło - Zastępcy Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich.

Ad 2)

Pan Roman Wcisło - Zastępca Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich omówił bardzo szczegółowo nową perspektywę Funduszy Europejskich w kontekście rozwoju obszarów wiejskich.

Komentarz:

Tomasz Gromala – Wójt Gminy Lipnica Murowana,

Wnioski:

- podziękowanie za odzwierciedlenie wniosku z poprzedniego spotkania na obecnym posiedzeniu Rady ds. EkoMałopolski. Chodziło głównie o narzędzie, które wspomogłoby działania Zarządu. W ostatnim czasie dużo czasu i uwagi poświęcono tematowi pilnemu i ważnemu jakim jest powietrze, ale jeśli chodzi o ekologię to jest to również kwestia kanalizacji, wodociągów. Sfera, która jest ważna w Małopolsce i wymaga wsparcia,

- mogą pojawić się pewne obszary, które rzeczywiście będą pozbawione możliwości finansowania. Jeśli nie będzie można pozyskać środków na działania poza aglomeracjami to samorząd nie będzie mógł ich znaleźć nigdzie.

Ad 3)

Pan Tomasz Pietrusiak – przedstawił projekt stanowiska Rady ds. EkoMałopolski.

Komentarz:

Małgorzata Małuch – Wójt Gminy Sękowa,

Wnioski:

- podziękowania za czujność, ponieważ dzięki aktywności w odpowiednim czasie można tym tematem się zająć. Na forum wójtów i burmistrzów, także zostaje przygotowywane stosowne stanowisko. Jest to jeden głos w ramach konsultacji, ale dają one możliwość wypowiedzania się wszystkim osobom indywidualnie na odpowiednich kartach do konsultacji. To jest bardzo ważny dla nas temat, ponieważ pozostaną na terenach wiejskich obszary, które będą w 100 % wykluczone z dofinansowania i pozyskiwania środków. To czas kiedy należy aktywnie w ten proces konsultacji się włączyć. W 2014 była bardzo podobna sytuacja. Wtedy był pomysł, aby obszary wiejskie były bardziej finansowane z RPO niż PROW. Pozytywny efekt wówczas udało się uzyskać. To są pierwsze konsultacje i samorządy w tym temacie będą również aktywne.

Ad 4)

Pan Piotr Łyczko – Zastępca Dyrektora Departamentu Środowiska przedstawił kontynuację realizacji Programu ochrony powietrza w zakresie wypracowania jednolitych zasad wprowadzających lokalne uchwały antysmogowe dla gmin w Małopolsce. Następnie rozpoczęła się dyskusja.

Ad 5)

Pan Tomasz Pietrusiak – Zastępca Dyrektora Departamentu Środowiska poprowadził dyskusję, w której głos zabrali:

Jacek Ręka – Starszy Małopolskiego Cechu Zdunów i Zawodów Pokrewnych,

- dlaczego została przedstawiona propozycja, inna niż zostało to ustalone w całej UE – poziom emisji dla nowoczesnych ogrzewaczy pomieszczeń na już bardzo niskim poziomie 40 mg/m³, dlaczego jest propozycja dopuszczenia tylko urządzeń, które mają poziom emisji o połowę niższy niż tego wymaga UE? Dlaczego musimy wyskakiwać przed szereg jeżeli w całej UE uznano, iż poziom 40 mg/m³ jest absolutnie bezpieczny dla zdrowia mieszkańców i środowiska. Specjaliści proponują rozwiązania, a samo mechaniczne, urzędowe wprowadzenie tych 20 mg/m³ nic nie da. W praktyce użytkowania, aby zachować 40 mg poziom, należy wprowadzić te rozwiązania, które specjaliści, zduni proponują. One rzeczywiście zapewnią ten poziom. Proponujemy rozwiązania, które sprawią, że poziom 40 mg/m³ będzie zachowany. Była propozycja urządzeń, które nie mają ręcznego sterowania,

posiadają automatykę sterowania, urządzenia, które uniemożliwiają spalanie śmieci tzn. nie posiadają rusztu. Wtedy możliwe jest wykluczenie spalania odpadów czy nawet mokrego drewna. Powinno być jakieś zabezpieczenie techniczne do wymogów prawnych, które zabraniają palenia. Należy wprowadzić takie regulacje, które profilaktycznie, wstępnie utrudnią takie stosowanie tych urządzeń. W Małopolsce przyjęto do obliczeń, iż te urządzenia emitują 1000 mg pyłu. Zejście do 40 mg/m³ czy 20 mg/m³ to już żadna różnica w takiej skali. W kotłach jest inna organizacja procesu spalania niż w ogrzewaczach pomieszczeń. Należy nawiązać współpracę z fachowcami.

Komentarz:

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie ekoprojektu, które obowiązuje na terenie całej UE, już od 2020 roku wszystkie kotły wprowadzane na rynek muszą spełniać minimalny wymóg emisji na poziomie 40 mg/m³. Jeżeli chodzi o emisję pyłu nigdzie w rozporządzeniu nie jest wskazane, iż jest to poziom bezpieczny dla zdrowia czy środowiska. Pokazany jest wręcz jako poziom minimalny emisji dla tych urządzeń. Od 2022 roku poziom ten będzie obowiązywał również dla wszystkich nowo wprowadzanych na rynek i dopuszczonych do sprzedaży ogrzewaczy pomieszczeń – również jako poziom minimalny, nie jako bezpieczny. Samo rozporządzenie dla ekoprojektu wskazuje najlepsze dostępne techniki i rozwiązania, iż w przypadku urządzeń spalających paliwa stałe możliwe jest zejście z emisją pyłu do 2 mg/m³. Te rozwiązania, które są zaproponowane mają na celu wzięcie pod uwagę po pierwsze poziomu zanieczyszczenia powietrza, które występuje w Małopolsce, a po drugie poziomy zanieczyszczenia, regulacje w tym zakresie ulegają zaostrzeniu. Od 2020 roku występuje niższy poziom dopuszczalny pyłu PM_{2,5} (wcześniej 25 µg/m³ – od 2020 jest to 20 µg/m³). Wskaźniki podawane przez Światową Organizację Zdrowia mówią, że należy zejść do poniżej 10 µg/m³ jeżeli chodzi o stężenia. Dążenie do eliminacji pyłu występuje nadal. Nie są to rozwiązania powszechne, ale dla gmin/obszarów, które chcą wprowadzić dodatkowe obostrzenia, aby walczyć z zanieczyszczeniem.

Miłosz Jakubowski – Radca prawny Fundacji Frank Bold,

- poziom 20 mg/m³ jest wskazany wprost w regulaminie Programu Czyste Powietrze, jako uprawniające do uzyskania wyższego dofinansowania. Faktycznie w Programie Czyste Powietrze ten zapis odnosi się do kotłów na pellet drzewny o podwyższonym wymogu emisyjnym 20 mg/m³, a nie do ogrzewaczy pomieszczeń. Podwyższone wymogi dla ogrzewaczy pomieszczeń funkcjonują w wielu europejskich krajach, stąd nie jest to wymysł tylko w Małopolsce. Jest również wiele racji w tym, że sam wymóg emisyjny na papierze nie wystarczy i są potrzebne rozwiązania techniczne, które pozwolą na jego dotrzymanie w praktycznym użytkowaniu.

Piotr Kleczkowski – Profesor Akademii Górniczo-Hutniczej im. S. Staszica w Krakowie, Katedra Mechaniki i Wibroakustyki,

- w krajach europejskich bywają ostrzejsze normy niż 40 mg/m³. Jednakże trudno porównywać nas do standardów europejskich, gdyż nigdzie powietrze nie jest tak złe jak u nas. Nie można

mówić, że wychodzimy przed szereg, gdyż chodzi o to, żeby do tego szeregu i standardu europejskiego wrócić, a do tego jest jeszcze bardzo daleka droga.

- to prawda, iż dużo zależy od eksploatacji i różnych innych czynników, a nie tylko od zapisu czy ogrzewacz spełnia normę, jednakże ten argument jest bardzo niebezpieczny z punktu widzenia Pana Ręki, ponieważ prosto prowadzi do wniosku, gdyż najbezpieczniej jest wyeliminować spalanie wszelkich paliw stałych.

Jacek Ręka – Starszy Małopolskiego Cechu Zdunów i Zawodów Pokrewnych,

- jest dokładnie odwrotnie, ponieważ jeśli chcemy wprowadzić jakość powietrza to powinniśmy wprowadzać rozwiązania, które są realne i rzeczywiste. Zduni nie są naukowcami i wiedzą co trzeba wprowadzić. Polityka powinna być zgodna z rachunkiem ekonomicznym. Jeżeli damy ludziom tańsze urządzenia, gwarantujące czyste powietrze to osoby będą wybierać takie rozwiązania, gdyż ogrzewanie drewnem jest tańsze niż węglem. 20 mg/m³ spowoduje wykluczenie części urządzeń, które są naprawdę dobre. Limit powinien być tak jak w całej UE – 40 mg/m³ wraz z przykładem wyegzekwowania tego.

Komentarz:

Dokumenty należy tworzyć w trosce o zgodność i konsekwencje z wcześniej przyjętymi kierunkami działań dla województwa i dokumentami krajowymi. Sami tych działań sobie nie wymyśliliśmy tak do końca. Przyjęcie przez 4 organy samorządu terytorialnego: Tarnów, Oświęcim, Skawina i Rabka – Zdrój uchwał antysmogowych w naturalny sposób doprowadzi do decyzji Sejmiku Województwa Małopolskiego. Będzie to niełatwa, pełna dynamicznych zwrotów akcji dyskusja, ale ona się odbędzie. Na pewno argumentów przeciwnikom i zwolennikom nie braknie, nie mniej jednak będziemy podchodzić do tego we właściwy sposób i z odpowiednim szacunkiem. Wolę przyjęcia tych uchwał wyrażają samorządy gminne, w związku z tym chcemy, alby ta wola była Sejmikowi przedstawiona, a następnie podjęta odpowiednia uchwała. Nie raz będzie okazja wymienić opinie w tej sprawie.

Ad 6)

Pan Tomasz Pietrusiak - Zastępca Dyrektora Departamentu Środowiska na zakończenie podziękował wszystkim za obecność, zaangażowanie i współpracę na rzecz walki o środowisko.

Aneta Bodziony

PROTOKOŁOWAŁA

Wicemarszałek
Województwa Małopolskiego
Tomasz Urynowicz

PRZEWODNICZĄCY

Kierownik Zespołu
Polityki Ekologicznej
Kinga Dulemba

Zastępca Dyrektora
Departamentu Środowiska
Piotr Łyczko